

vatoriis, et consignandi. Saer. congreg. Im-
mun., in *Taurinen.*, 14 Junii 1698, lib. II
Decret. Altar., pag. 157.

(19. Depositarius in alios usus convertens
pecunias publicas non tenetur pœna pecu-
latus, quia pecuniæ, quæ penes depositarium
sunt, ejus periculo subsunt. Ad hoc autem,
ut peculatus verificetur, debet fieri pecu-
niarum furtum ab eo, cujus periculo non
sunt. Ursaya, *loc. cit.*, num. 34, cum aliis
ibi citatis.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(20. Interdum, tametsi publica pecunia
intervertatur, minime tamen peculatus ad-
mittitur; ut si illi interverterint, ad quorum
periculum pecunia pertinebat, ædiliti sci-
licet, et qui trajiciendam pecuniam acceperunt.
L. 9, ff. *ad l. Jul. peculat.*, idque,
quia eo ipso, quod periculum pecuniæ sus-
cipiunt, de accusatione peculatus quasi
cum ipsis deciditur.

(21. Objici potest, quod arcarii, et qui
ærario præsent, peculatum committunt, si
vel mutuo dederint pecuniam fidei suæ
commissam. L. 1 et 2, *De his qui ex publico
ration.*, quanto igitur magis si interverte-
rint? Cum etiam capite eo casu plectantur,
ex l. unic., c. *De crimine peculat.* (22. Tum
quod absurdum sit, extra pœnam eos esse,
quorum fidei et periculo pecuniæ publicæ
sunt commissæ, quæ eas administrant, cum
his major peccandi, quam cæteris facultas
sit, eo autem gravius puniendæ delicta,
quo major peccantibus delinquendi facul-
tas, atque copia patet.

PECUNIA.

Vide verb. EMPTIO, art. 1, num. 8 et 9.

PEDAGIUM, SEU GUIDAGIUM.

Vide verb. GABELLA, num. 9.

PEDOMANTIA.

Vide verb. SUPERSTITIO, num. 23.

PENSIO, PENSIONARIUS.

SUMMARIUM.

1. Pensio unde sit dicta? — 2. Pensio dividitur
in laicalem et clericalem, et quæ utraque sit? —
3. Pensio clericalis subdividitur in duas species,
una est, quæ assignatur in titulum beneficii eccle-
siastici, et demonstratur quæ sit. — 4. Alia autem
est pensio, quæ nomine pensionis communiter in-
telligitur, et demonstratur quæ sit. — 5. Affertur
definitio pensionis sic acceptæ. — 6. Pensio cleri-
calis primo modo acceptæ et collata in titulum, est
vere, et proprie dictum beneficium ecclesiasticum.
— 7. Nec refert, quod appelletur pensio, cum ipsi
integre conveniat definitio beneficii. — 8. Pensio
clericalis secundo modo acceptæ in materia odiosa
non venit nomine beneficii, bene vero in materia
favorabili. — 9. Pensio hujusmodi potest imponi,
vel personæ beneficiarii, vel beneficio, et assigna-
tur, quando imponatur uni, et quando imponatur
alteri. — 10. Papa potest ex rationabili motivo
omnibus præfatis modis pensionem beneficii impo-
nere. — 11. Hinc papa potest pensionem super
quocunque beneficio imponere, etiam nulla causa

(23. At videndum, ne male confundantur
exactores, arcarii, ærario præfecti, judices
denique, et administratores pecuniarum
publicarum, cum iis denique, quorum pe-
riculo ipsæ sunt. Illi administrant quidem,
cogunt, curant, non tamen suo periculo;
ideoque si quid interceperint, rei fiunt pe-
culatus: hi autem, quorum periculo sunt
pecuniæ, peculatus rei non fiunt, propterea
quod, ut dictum mox est, periculo imposito
de crimine cum eis decidi videtur, ita ut
eam pecuniam, si interverterint, tanquam
privati debitores reipublicæ debeant, non
tanquam criminis rei.

(24. Publica pecunia, cujus subtractio lo-
cum facit peculatu, est pecunia populi
Romani, non item pecunia civitatum, secun-
dum Papinianum, in l. 81, *De furtis*, ita ut,
subtracta pecunia hac civitatum, furti, non
peculatus actio competat. At imperatores
Trajanus et Adrianus etiam ad pecunias
civitatum accusationem peculatus produxe-
runt. L. iv, § ult. ff. *ad l. Jul. peculat.*,
quo jure utimur.

(25. Pœna peculatus ex lege Julia erat
aquæ, et ignis interdictio: constitutionibus
vero principum capite plectitur, qui pecu-
latum committit. L. unic., c. *Hoc tit.* Et
frustra hanc pœnam, ut duram, improbavit
Leo, novell. 105. Defenditur enim rigor
utilitate publica, quæ tanta est, ut nisi pe-
culatores severissime puniantur, nunquam
defuturæ sint hirundines, quæ corpus reipu-
blicæ sanguine et nervis destitutum relictu-
ræ sunt.

expressa. — 12. Unde papa potest etiam imponere
pensionem super beneficio patronato, facta men-
tione hujus qualitatis. — 13. Excepto beneficio de
Jure patronatus regio, cui papa derogare non solet.
— 14. Episcopus, et quicumque alius collator Papa
inferior non potest novum censum, vel pensionem
perpetuam imponere, neque antiquum censum, seu
pensionem augere. — 15. Regulariter loquendo ep-
iscopus nequit conferre beneficium sub reservatione
pensionis cuiquam persolvendæ. — 16. Potest ta-
men episcopus ex causa rationabili pensionem impo-
nere saltem duraturam ad vitam beneficiarii gra-
vati, atque in eam consentientis, cum quo exsting-
uatur pensio. — 17. Talis autem pensio non po-
test constitui ab episcopo incerta quota reddituum,
sed in certa quantitate fructuum seu reddituum.
— 18. Assignantur justæ et rationabiles causæ,
propter quas potest episcopus pensionem in certa
quantitate reddituum imponere personæ beneficiatæ
ad ejus solam vitam duraturam. — 19. Justa causa,
ut episcopus reservet pensionem, est quoque amor
erga suum ex fratre nepotem, vel ut commodius

sacræ theologiæ, sacris canonibus, seu sacræ
Scripturæ operam dare possit. — 20. Episcopus
non potest propter prædictas causas beneficio im-
ponere pensionem transmissibilem ad successorem.
— 21. Contrarium tamen sustinent aliqui, sed mi-
nus probabiliter. — 22. Episcopus in collatione be-
neficii convenire non potest, ut pensio solvatur
sibi. — 23. Simoniacæ est pactio inter partes siue
judice, ut una pars cedat liti super beneficio, et re-
cipiat pensionem annuatim ab altera, si pars cedens
habeat jus in causa, alias secus. — 24. Potest ep-
iscopus, cessante pacto partium, in permutatione
beneficiorum mandare, quod recipiens beneficium
pinguis solvat aliquam pensionem seu tempore du-
raturam ad coævandos fructus utriusque bene-
ficii. — 25. Quamvis de jure illicitum sit, atque
Simoniacum resignare beneficium cum pacto, seu
conditione apposita parti solvendi pensionem; ta-
men ex justa et gravi causa potest episcopus resi-
gnanti pensionem constituere ipsi solvendam ad
vitam beneficiati gravati, seu consentientis in eam.
— 26. Imo resignans, existente rationabili causa
pro reservanda sibi moderata pensione, ut securior
sit, potest ante suam resignationem episcopo sup-
plicare. — 27. Insuper possunt partes prius inter
se tractare, atque resignans super aliqua pensione
sibi danda cum successore amicabiliter componere,
non quidem absolute, et quasi per se ipsos illam
concludendo, sed sub conditione relata in consen-
sum superioris seu episcopi, in cujus manibus be-
neficium resignatur, ac sese omnimode submit-
tendo ejus liberæ dispositioni. — 28. Episcopus, et
quicumque collator Papa inferior nequit imponere
pensionem super parochialibus, et affertur ad id
novissima constitutio Benedicti XIII. — 29. Vica-
rius episcopi non potest vi officii sui imponere pen-
sionem. — 30. Legatus a latere potest idem circa
impositionem pensionum, quod potest episcopus. —
31. Collatores inferiores, item compromissarii et
judices non possunt pensionem imponere, nisi au-
toritate episcopi. — 32. Superiores regularium
possunt pensionem imponere in beneficiis suæ re-
ligionis manualibus et amovibilibus, seu incorpora-
tis suis monasteriis, et per vicarios administratis. —
33. Præceptor generalis militarium potest impo-
nere pensionem in commendis suæ religionis spe-
ctantibus ad favorem religiosorum, sive equitum
ejusdem religionis. — 34. Laicus de jure est capax
pensionis temporalis. — 35. Imo de jure communi
est capax etiam pensionis ecclesiasticæ, quando
non confertur in titulum. — 36. Ex stylo tamen,
et observantia curiæ non conceduntur pensiones,
nisi clericis cum exercitio seu privilegio clericali. —
37. Sicuti laici non sunt capaces pensionis eccle-
siasticæ, ita neque illius commoditatis seu perce-
ptionis fructuum. — 38. Papa vero potest pensionem
etiam laico reservare. — 39. Prout eidem laico
concedi potest facultas retinendi pensionem. — 40.
Quinimo ubi pensio ecclesiastica concedatur alicui
tanquam laico, tunc si sit bigamus, non eget alia
dispensatione. — 41. Pensio conferri potest puero
septennali. — 42. Filii clericorum, qui non ex le-
gitimo nati sunt matrimonio, non possunt obtinere
pensiones super fructibus beneficiorum, quæ paren-
tes eorum obtinent vel obtinuerant. — 43. Filius
autem legitimus potest obtinere pensionem super
beneficio, quod pater obtinet de præsent, non ob-
stante concilio Tridentino, sess. xxv, c. 15, *De refor-
mat.* — 44. Pater clericus, habens facultatem pen-
sionem, quam possidet, transferendi, illam trans-
ferre potest in filium clericum, etiam illegitimum,
dispensatum simpliciter ad beneficia et pensiones.
— 45. Milites Lauretani ex privilegio peculiari pos-
sunt retinere pensionem ecclesiasticam usque ad
summam ducentorum ducatorum auri de camera,
non obstante matrimonio contrahendo et bigamia.
— 46. Milites SS. Mauritii et Lazari, etiamsi con-

trahant matrimonium, dummodo cum unica tan-
tum, et virgine, remanent capaces retinendi pen-
siones usque ad summam ducatorum ccc auri de
camera. — 47. Milites S. Stephani retinent pensio-
nes usque ad summam ccc ducatorum auri de ca-
mera, non obstante matrimonio contracto, et biga-
mia. — 48. Milites etiam bigami militiæ Christianæ
possunt recipere pensionem usque ad summam du-
centorum ccc. — 49. Equites Hierosolymitani, seu
Melitenses capaces sunt pensionis super commendis
et beneficiis suæ religionis, et magnus Magister
habet amplissimam facultatem a statuto imponendi
tales pensiones. — 50. Sunt autem incapaces pen-
sionis beneficio ecclesiastico sæculari impositæ,
nisi accedat dispensatio Apostolica, qua mediante,
fiunt capaces, sicuti et alii regulares. — 51. Re-
gulares non possunt obtinere pensionem super be-
neficiis ecclesiasticis sæcularibus, et vacant per
professionem regularem. — 52. Nisi præcesserit
gratia Apostolica, et dispensatio retinendi pensio-
nem, etiam emissa professione. — 53. Religiosi
Societatis Jesu post professionem trium votorum,
et ante professionem quarti voti possunt retinere
pensiones ecclesiasticas super beneficiis ecclesias-
ticis sæcularibus, quarum regulares professi sunt
incapaces. — 54. Illegitimus sicuti est incapax be-
neficii ecclesiastici, ita est etiam incapax pensionis
ecclesiasticæ. — 55. Illegitimus prævia dispensa-
tione ordinatus eo ipso censetur, et efficitur capax
pensionis absque particulari dispensatione. — 56.
Excommunicatus, suspensus, interdictus est inca-
pax pensionis. — 57. Irregularis an sit, vel non
capax obtinendæ et retinendæ pensionis. — 58.
Filii et nepotes hæreticorum, et a fortiori ipsi
hæretici, sicuti sunt inhabiles ad beneficia obtinen-
da, ita etiam inhabiles sunt ad obtinendas pen-
siones. — 59. Militiæ sæculari operam dantes, sic-
uti sunt incapaces beneficii, imo ipsum amittunt
statim, ac declarantur milites, ita etiam incapaces
evadunt pensionis, eamque statim amittunt, si ha-
beant, etiamsi re integra, antequam pugnent, mil-
litiam deserant, et primævum statum reassumant.
— 60. Sicuti per matrimonium a clerico contra-
ctum vacant ejus beneficia, ita vacant ejus pen-
siones. — 61. Nisi pensio fuerit reservata alicui,
non tanquam clerico, sed tanquam benemerito pro
servitiis præstitis. — 62. Vel nisi dispensatio Apo-
stolica intercesserit, aut privilegium Apostolicum
juxta dicta supra a num. 45 ad 50, de mili-
tibus Lauretanis, SS. Mauritii et Lazari, etc.
— 63. Sicuti per professionem regularem in re-
ligione approbata vacant beneficia, ita vacant
etiam pensiones. — 64. Potest tamen regularis
professus obtinere pensionem super beneficio regu-
lari ad nutum superioris amovibilem, non obstante
voto paupertatis, et præcipue, si inservire debeat
ad suolevandam religionem ab oneribus, quibus
alias religio gravaretur. — 65. Sicut vacant be-
neficia per promotionem ad episcopatum, ita etiam
vacant pensiones datæ in titulum clericalem, nisi
concedatur a Papa retentio. — 66. Facultas autem
retinendi pensionem concessa promoti ad episco-
patum, non intelligitur cum facultate transferendi,
quæ ante promotionem competebat, nisi fuerit
expressa. — 67. Non vacant tamen pensiones per
promotionem ad episcopatum titularem, seu in
partibus infidelium. — 68. Neque vacant per pro-
motionem ad episcopatum cardinalitium non obli-
gantem ad residentiam. — 69. Per promotionem
autem ad episcopatum non vacant pensiones, nisi
secuta consecratione et adepta possessione. —
70. Pensio non exstinguitur per promotionem ad
cardinalatum. — 71. Neque etiam exstinguitur pen-
sio per assumptionem cardinalis ad papatum. —
72. Pensio excedens summam scutorum lx de
camera exstinguitur eo ipso sine ulla monitione,
citatione, judicis decreto, aut ministerio, si pen-

sionarius non deferat habitum et tonsuram clericalem tanto tempore, ut ab omnibus reputetur laicus. — 73. Si pensio sit reservata in persona minus ad commodum tamen, et utilitatem alterius, tunc extinguitur per mortem cujuslibet ex his duobus, nisi tamen qui praeoritur, in alium ante mortem transtulerit. — 74. Pensio potest transferri cum legitima facultate ab una in aliam personam. — 75. Et tunc ad vitam pensionarii constituitur novum jus ad pensionem. — 76. Pensionis translatio fieri potest etiam in articulo mortis. — 77. Indultum autem, vel facultas transferendi pensionem, seu concedendi pensionem cum facultate illam transferendi in alium, potest concedi a solo summo pontifice. — 78. Pro transferenda in alium pensione, est sub poena nullitatis servanda forma translationis praescripta a Papa in Indulto. — 79. Formula talis Indulti traditur a card. de Luca. — 80. In dicto Indulto apponitur clausula: *Servata tamen forma Constitutionis Innocentii XI super translationibus pensionum editae*. Unde, ut ab omnibus praeculis haberi possit, hic ad litteram datur. — 81. In qua, ut vides, translatio pensionis ab habentibus Indultum fieri non potest, nisi pro medietate. — 82. Si tamen Indultarius pensionem transferret ultra medietatem, et summam permissam, translatio non esset nulla, sed solum maneret vitiosa in excessu. — 83. Item per translationem invalidam non remanet consumpta facultas transferendi. — 84. Translatio pensionis potest fieri coram omnibus in dignitate ecclesiastica constitutis. — 85. Non habentes ad id speciale privilegium, debent pro translatione pensionis exhibere executoris Indultum. — 86. Tale autem privilegium transferendi pensiones sine exhibitione Indulti habent omnes cardinales, et etiam milites Sancti Petri. — 87. Translatio autem pensionis debet fieri in clericum, qui talis sit tempore translationis, et qui capax esset primo recipiendi pensionem, nisi in Indulto habeatur aliud speciale privilegium. — 88. Facultas transferendi pensionem exerceri potest etiam per procuratorem Indultarii: dummodo persona, in quam est transferenda, sit certa, et nominata ab Indultario. — 89. Pensio translata est eadem pensio cum prima, et transit in translatarium cum eisdem privilegiis, quibus utebatur transferens. — 90. Ad translationem pensionis requiritur consensus titularis seu beneficiarii. — 91. Adeoque translatio ab initio facta absque consensu titularis est nulla. — 92. Quandoque tamen sufficiens reputatur, quod consensus superveniat. — 93. Nisi aliter habeatur ex mandato Papae. — 94. Papa tamen potest absque alicujus consensu ex mera ejus liberalitate transferre pensionem, et concedendo facultatem illam transferendi, dicitur supplere consensum titularis. — 95. Intellige tamen hoc verum solum respectu consensus requisiti juxta Regulas cancellariae, non autem requisiti vigore pacti inter titulari et pensionarium initii. — 96. Papa enim in facultate translationis pensionis derogando simpliciter consensui titularis, non censetur derogasse speciali consensui illius virtute pacti acquisito. — 97. Unde mentio specifica requiritur pro derogatione pacti inter partes initii et acceptati, alias subrepto committitur, si in indulto translationis pensionis non fuerit narratum Papae, quod in litteris reservationis fuit expresse prohibita translatio etiam vigore Indulti. — 98. Qui non habet indultum transferendi pensionem, potest illam in toto, vel in parte quoad commoditatem ipsam percipiendi, gratuito, libere, et sine ullo pacto, et pecunia, sive anticipata solutione cedere et remittere ad favorem titularis, donec naturaliter vixerit, etiam sine beneplacito Apostolico. — 99. Pensio secundum se non potest sine beneplacito Apostolico redimi pecuniis, licet ista dicantur esse veluti anticipata aliquot annorum solutiones. — 100. Vendere fru-

ctus pensionis, retento adhuc titulo, an sit Simonia? — 101. Etiam dato, quod vendere fructus pensionis, retento adhuc titulo, non sit Simonia, tamen haec venditio non potest ad totam vitam, et pro longo tempore fieri sine beneplacito Apostolico. — 102. Pensio debet esse ita moderata, ut congrua sustentatio adhuc remaneat beneficiario. — 103. Et ideo Papa solet reservare pensiones; dummodo remaneant pro titulari seu beneficiario duae tertiae partes fructuum. Aliquando tamen reservatur usque ad dimidiam partem fructuum. Et sane juxta stylum Datariae beneficia solent gravari pensione ascendente ad medietatem fructuum. Ultra tertiam vero, aut dimidiam partem reservari non solent pensiones. — 104. Ita ut pensio reservata ultra medietatem fructuum sit nulla, et corrumpat tota. — 105. Hinc clausula solita apponi: *Dummodo pensio tertiam partem, seu medietatem fructuum non excedat*, operatur, ut pensionarius non possit agere ad pensionem, nisi prius eandem clausulam verificaverit et justificaverit dictum non excessum, etiamsi titularis consenserit pensioni; pensio enim reservata cum dicta clausula nullatenus sustinetur, nisi prius verificata fuerit ab ipso pensionario, ad quem spectat onus probandi, et qua non verificata, corrumpit reservatio pensionis. — 106. In impetratione ab impositione pensionis facienda est mentio, quod beneficium sit alia pensione gravatum. — 107. Pensio autem reservata, nulla facta mentione primae antecederet impositione super eodem beneficio, dicitur subreptitia, et nulla. Et quidem nulla est ipso jure, non ope exceptionis, adeo ut nec reviviscat, ubi prima pensio cesset, etiamsi secunda pensio motu proprio fuerit reservata: imo corrumpit in totum. — 108. Pensio legitime imposita est a beneficiario sub mortali solvenda. — 109. Si pensiones non sint solutae a priore beneficiario, tenentur ejus haeredes; et si hi non possint, et pensionarius probet se fecisse debitas diligentias pro obtinenda pensione suis temporibus, tenetur successor in beneficio solvere ipsas pensiones decursas non solutas ab antecessore, et ad id datur actio pensionario contra ipsum. — 110. Pensionario moriente ante terminum solvenda pensionis, beneficiarius tenetur solvere haeredibus pro rata fructuum perceptorum vivente pensionario; et idem servandum est, quando camera Apostolica defuncto succedit in spolio; debetur enim camerae, ubi adest usus spoliatorum. — 111. Annus pro solvenda pensione incipit currere a die constitutae pensionis, et terminat eadem die sequentis anni. — 112. Locus, in quo solvi debet pensio, ordinari est, ubi situm est beneficium, et ubi fructus percipiuntur, nisi aliter in litteris reservationis sit dispositum. — 113. Pensio imposita in pecunia, solvenda est in pecunia debita, nec beneficiatus liberatur solvendo aliam. — 114. Esset tamen admittenda solutio in alia specie pecuniae, quando esset penuria qualitatis promissae, et debita, et pensionarius in aequivalenti servaretur indemnus. — 115. Pensio simpliciter et indistincte constituta, et reservata in ducatis et in scutis, nulla facta mentione, an sint ducati de camera, vel monetae usualis, an sint scuti aurei, vel argentei, solvenda est in ducatis, seu scutis monetae usualis regionis, et exigentibus, et minus gravantibus beneficiatum? — 116. Si autem ex usu vel ex regione, vel ex contextu litterarum reservationis possit haberi interpretatio, de qua specie Summus Pontifex intellexerit, tunc in illa specie facienda est solutio. — 117. Pensio reservata in ducatis camerae, si solvatur in curia, debet solvi in ducatis auri de camera, et pro eis scuta aurea in auro cum additione unius Julii; si autem solvatur extra urbem in aliis regionibus, ubi difficulter reperiuntur aurea, sufficit, quod fiat solutio in alia moneta valoris aequivalentis. — 118. Aurea autem de camera aestimantur in ratione Juliorum quatuordecim, nec ab

eorum valuatione recedendum est de tempore gratiae. — 119. Quomodo solvenda sit pensio, quando valor monetae, qui erat tempore reservationis pensionis, fuit alteratus et mutatus? *remissive*. — 120. Pensio exigi non potest ante expeditionem litterarum Apostolicarum; et si ante fuerit exacta, redditur nulla, stante decreto in reservatione poni solito: *Vigore litterarum Apostolicarum desuper conficiendarum, nec ante, alius praesens reservatio sit nulla*. — 121. Dicuntur autem litterae expeditae, quando sunt plumbatae. — 122. Pensio post expeditas litteras est solvenda a die reservationis, non autem a die expeditionis earum litterarum, quamvis expeditio sit in conditione posita. — 123. Pensionarius sub onere non facendi fructus suos, sed eos restituendi, tenetur quotidie recitare officium B. Mariae Virginis. — 124. Satisfacit tamen pensionarius, si recitet officium divinum, et omittat officium Beatae Mariae Virginis. — 125. Insuper clericus in sacris, vel habens beneficium, et pensionem, satisfacit suae obligationi unica recitatione divini officii, etiamsi omittat officium parvum B. M. V. — 126. Pensionarius, cui auctoritate Apostolica est redempta pensio in totum, non obligatur amplius ad officium B. M. V. — 127. Secus autem, si auctoritate propria admittat tantum aliquas anticipatas solutiones. — 128. Quando pensio est reservata in capite, seu persona unius in commodum, et utilitatem alterius, ille duntaxat ad recitationem officii obligatur, in cujus commodum pensio reservata est. — 129. Pensionarius ex redditibus pensionis impositae super beneficio tenetur pro rata concurrere ad ecclesiae reparationem, sicuti tenetur ipse beneficiatus, nisi pensio ita imposita fuerit, ut ab omni prorsus onere libera solvatur. — 130. Nisi

[1. Pensio est ita dicta, vel quia penditur, id est solvitur, nam et quaelibet annua solutio dicitur pensio, et ipsius pensionis solutio dicitur pensatio, ut cum multis notat Barbosa, lib. III *Juris ecclesiastici univers.*, cap. 1, num. 2. Vel dicitur pensio a *pendeo*, quia dependet formaliter a beneficio, a quo detrahitur, sicut ususfructus a proprietate, ut notant card., in *Clementin. 1, De supplemend. negligent. praetator.*; Barbosa, *loc. cit.*, et expresse Fagnan., lib. I *Decretal.*, in cap. *Ad audientiam* 33, De rescriptis, num. 49, per text. in cap. *Quicumque* 12, qu. 2, cap. *Possessiones* 16, qu. 1, cap. *Final.*, De pignoribus, et cap. *Quamvis* 4, De praebend. in 6.

[2. Pensio dividitur in laicalem, et clericalem. *Communis*. Pensio laicalis est quae datur ob ministerium temporale, aut aliam temporalem causam: et ista convenire potest nedum clericis, sed etiam laicis, ut, v. g. economis Ecclesiae, cantoribus, organis, aedibus, et aliis hujusmodi. Pensio clericalis seu ecclesiastica econtra est, quae clericis auctoritate superioris ecclesiastici iustis de causis constituitur, ipsisque solis competere potest. Et de hac sola clericali in praesenti est sermo, et non de laicali.

[3. Pensio clericalis subdividitur in duas species: una est, quae assignatur in titulum beneficii ecclesiastici, prout accidit cum ecclesia redditibus abundat, et caret suffragio ministri, et auctoritate superioris statuitur, ut ibi sit unum beneficium perpetuum, v. gr. perpetua vicaria pro clerico, cui assignetur pensio, seu portio fructuum ejusdem ecclesiae annuatim percipienda, ut habetur

enim Papa eximeret pensionarium a quibuslibet oneribus et impositionibus, tenetur pensionarius ad onera, quae in dies imponuntur super beneficiis. — 131. Imo, ubi agatur de pensionibus super beneficiis religionis Hierosolymitanae impositis, pensionarius, etiamsi sit cardinalis, tenetur ad onera ejusdem religionis. — 132. Prout in casu contributionis tenetur pensionarius contribuere pro rata pensionis, adeoque tenetur ad solutionem decimarum et onerum praestandam principi, nisi fuerit specialiter derogatum. — 133. Unde generaliter tenetur pensionarius pro rata pensionis contribuere ad omnia onera beneficii, nisi Papa addiderit, quod pensio sit omnino libera, immunis et exempta. — 134. Pensionarius habens pensionem ultra valorem LX ducatorum auri de camera tenetur deferre vestes clericales tales sub poena privationis. — 135. Pensionarius habens pensionem solitam concedi clerico gaudet privilegio fori, etiamsi non deferat habitum et tonsuram. — 136. Contrarium tamen defendunt alii. — 137. Pensionarius, qui habet Indultum retinendi pensionem, etiamsi non incedat in habitu et tonsura clericali, et matrimonium contrahat, non censetur dispensatus ad militiam, ad quam si transeat, amittit statim pensionem, etiamsi, re integra, antequam seiva exerceat, militiam deserat, et primævum statum reassumat. — 138. Item pensionario pro retinenda pensione obstat officium militis levis armaturae. — 139. An, et quando teneatur, vel non, pensionem minuere, seu remittere? *remissive*. — 140. An pensionarius teneatur eodem modo ac beneficiatus superfluos fructus pensionum in pios usus expendere? — 141. Alia ad rem cum *add. ex al. man.* ad num. 130.

cap. *Conquerente* 6, De cleric. non resident., et docent Abbas in cit. cap. *Conquerente*, num. 1 et 6; Anton. de Butrio, in 1 *Notabil.*; Petr. de Ancharan., num. 2, et Joann. de Imol., in 1 *Notabil.*; Fagnan., in cit. cap. *Ad audientiam* 31, De rescriptis, num. 42 et seq.; Reiffenst., lib. III *Decretal.*, tit. 5, num. 86 et 87, dicens expresse, quod, cessante fraude, super fructibus Ecclesiae potest constitui certa pensio nomine beneficii, et sic potest super uno beneficio creari aliud; dummodo primo rectori remaneat tantum, unde honeste sustentari valeat, et dummodo id non fiat in fraudem, quo casu est locus prohibitioni concilii generalis in cap. *Exstirpanda* 30, § fin., *De praebend.*, ubi statuitur: « Illud autem penitus interdicimus, ne quis in fraudem de proventibus ecclesiae, quae curam habere debet proprii sacerdotis, pensionem alicui quasi pro beneficio conferre praesumat. »

[4. Alia est pensio, quae nomine pensionis communiter intelligitur, et ea est, quae simpliciter constituitur ad tempus de fructibus alicujus beneficii, justaque de causa cuiusdam assignatur auctoritate superioris. (5. Et pensio sic accepta definitur, quod sit « Jus percipiendi partem fructuum ex alieno beneficio auctoritate superioris ecclesiastici cuiusdam clerico iusta de causa constitutum: est in re communis. »

[6. Pensio clericalis primo modo accepta, et collata in titulum est vere, et proprie dictum beneficium ecclesiasticum, ut probatur in cit. cap. *Conquerente* 6, De cleric. non resid., et tenent expresse Covarruvias, *Pract. quast.*, cap. 36, num. 10, vers. *Quarto quo-*

ties; Cardinal in *Clementin.*, 1, § *Eadem*, num. 4, vers. *Sed quatenus est beneficium*, De supplend. negligent. prælat.; Reiffenstuel, *loc. cit.*, num. 90; Fagnan., *loc. cit.*, num. 44 et 46, ubi cum aliis ibi citatis indubitanter infert, quod de tali pensione faciendâ est mentio in rescriptis beneficiâlibus, perinde ac de beneficio.

(7. Nec refert quod appelletur pensio, quia non est vis in nomine, quando constat de re; tali enim pensioni, utpote datæ in titulum, atque tribuenti jus perpetuum percipiendi fructus ex bonis ecclesiasticis integre convenit definitio beneficii. Ancharan., in cap. 1, n. 5, vers. *Si igitur prædictæ conditiones*, De regul. juris in 6; Abbas, consil. 46, incip. *Illud de jure quaritur*, vers. *Quartum consideretur*, lib. II; Caccia-lup., *De pensionibus*, quæst. 12; Gigas, *De pensionibus*, quæst. 1, num. 1, et quæst. 28, num. 20, et quæst. 96, num. 23; Redoan., *De Simonia*, II part., cap. 14, num. 11; Cardinal., *loc. cit.*; Ancharan., *loc. cit.*; Abbas, *loc. cit.*; Covarruv., *loc. cit.*; Fagnan., *loc. cit.*; Reiffenstuel., *loc. cit.*, num. 91, et alii.

(8. Pensio clericalis secundo modo accepta, scilicet constituta ad tempus in materia odiosa, non venit nomine beneficii, bene tamen in materia favorabili: sic expresse Fagnan., in *cit.*, cap. *Ad audientiam* 31, De rescriptis, a num. 117, ubi cum fusissime præmississet contrarias doctorum opiniones, tandem num. 117 et seq., easdem hac ratione conciliat, et addit num. 120 et 134, quod hanc distinctionem inter materiam odiosam et favorabilem sæpius probaverit sacr. cong. Conc., quod ipsum repetit in cap. *Cum in cunctis* 7, De electione, num. 103 et seq., et Gregor. XIII, proposito sibi dubio a sacra congregatione die 19 Jul. 1577, respondit in materia favorabili, ut est illa privilegii fori, appellatione beneficii venire pensionem. Unde die 8 Augusti ejusdem anni 1577. Congregatio generalis, cum essent sibi hæc relata, dixit servandam esse hanc distinctionem, et ita rescribendum, prout refert idem Fagnan., in *cit.*, cap. *Ad audientiam*, num. 134; et Reiffenstuel., *loc. cit.*, a num. 92 ad 98, ad longum variis adductis id probans.

(9. Pensio hujusmodi potest imponi, vel personæ beneficiarii, vel beneficio. Pensio tunc imponitur personæ beneficiarii, quando ea imponitur soli personæ clerici gravati, ita ut talis obligatio solvendi non transeat in successorem ipsius in beneficio, sed cum se ipso solo extinguatur, ut est casus in c. *Nisi essent* 21, De præbend. Tunc autem pensio imponitur ipsi beneficio, quando imponitur ad vitam pensionarii, ita ut transeat etiam ad successores ejus in beneficio, quando vixerit ille, cui pensio constituta fuit. *Communis*.

(10. Papa potest ex rationabili motivo, ac dispensando in jure communi, omnibus præfatis modis pensionem beneficiis imponere. *Communis* per text., in c. *Licet* 2, De præb. in 6, ubi habetur, quod « ecclesiârum, personatum, dignitatum, aliorumque

beneficiorum ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum noscatur pontificem pertinere; » et *Clementin.* *Si duobus* 1, *Ut lite pendente*, § final., ibi: « Salva tamen in præmissis omnibus Romani Pontificis potestate, ad quem ecclesiârum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum plena et libera dispositio ex suæ potestatis plenitudine noscitur pertinere. »

(11. Hinc Papa potest pensionem super quocunque beneficio imponere, etiam nulla causa expressa, cum in beneficiis plenissimam habeat potestatem per *citatos textus*, et de jure possit secundum plenitudinem potestatis supra jus dispensare, cap. *Proposuit* 4, De concessione præbend., ibi: « Qui secundum plenitudinem potestatis de jure possimus supra jus dispensare: » Fagnan., in *cit.*, cap. *Nisi essent* 21, De præbend. in 6; Barbosa, lib. III *Juris eccles. univers.*, cap. 11, num. 55, et alii passim.

(12. Unde Papa potest etiam imponere pensionem super beneficio patronato, facta mentione hujus qualitatis; card. de Luca, *De jur. patr.*, discurs. 66, num. 14. (13. Excepto beneficio de jurepatronatus regio, cui Papa derogare non solet; card. de Luca, *loc. cit.*, num. 15, cum super beneficio de jurepatronatus regio imponi non solet pensio sine consensu patroni. Card. de Luca, *De jure patr.*, disc. 66, n. 15, et *De pensionibus*, disc. 58, num. 3, et disc. 94, num. 5 et 8.

(14. Episcopus, et quicumque alius collator Papa inferior non potest novum censum vel pensionem perpetuo beneficio imponere, neque antiquum censum seu pensionem augere, textu expresso, in cap. *Prohibemus* 7, De censibus, ibi: « Prohibemus, ne ab abbatibus, episcopis, vel ab aliis prælatis novi census imponantur ecclesiis, nec veteres augeantur.... Si quis vero aliter fecerit, irritum, quod egerit, habeatur. » Et concordant cap. *Scientes* 3, eodem, et *Clementin.* 1, § *Eadem quoque*, De supplenda negligent. prælator. Ita Abbas, in *cit.*, cap. *Prohibemus*, n. 2, De censibus; Fagnan., in cap. *Nisi essent* 21, De præbend., num. 46; Pirrhing., lib. III *Decretal.*, tit. 39, num. 8; Engel, *ibidem*, num. 2; Reiffenstuel, *ibid.*, num. 8, et tit. 12, num. 87; Barbosa, in *cit.*, cap. *Prohibemus* 7, De censibus, num. 2 et part. III *De offic. et potest. episcop.*, allegat. 85, num. 1, citans alios et communem doctorum.

(15. Regulariter loquendo episcopus nequit conferre beneficium sub reservatione pensionis cuiusdam persolvendæ. *Communis*, ac certa ex Rubrica, et textu tituli 12 libri III *Decretalium*, ubi pro Regula ponitur: « Ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, » cum similibus.

(16. Potest tamen episcopus ex causa rationabili pensionem imponere saltem duraturam ad vitam beneficiarii gravati, atque in eam consentientis, cum quo extinguatur pensio. *Glossa*, in cap. *Audivimus*, verb. *Pensionem*, De collusion. detegend.; Innocentius, in cap. *De cætero*, num. 7, et Abbas,

ibidem, num. 2, De transactionibus; Navarr., consil. 43, num. 4, *De Simonia*; Garcias, part. I *De benefec.*, cap. 5, num. 295 et 296; Gonzalez, *ad regul. 8 cancellar.*, gloss. 5, § 7, num. 27, citans Rotam, in una *Meliten. canonicatus*, 6 Mart. 1596, *coram Millino*, et alias sæpius; Fagnan., in cap. *Nisi essent* 21, De præbend., num. 28, ubi cum pluribus aliis dicit receptissimam sententiam esse, episcopum jure suo ordinario posse imponere pensionem ad vitam titularis gravati. Reiffenstuel., *cit.*, lib. III *Decretal.*, tit. 12, n. 89, et tit. 39, num. 9; Engel, *ibid.*, num. 3; Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, part. III, allegat. 85, num. 11, et in cap. *Prohibemus* 7, De censibus, num. 3, atque ibi Joan. Andr., num. 1; card. de Luca, *De pensionibus*, discurs. 40, num. 2 et 3, citans plures alios, et Rotam apud Millin., dec. 104, dec. 166, num. 5, part. II, recent., ubi in specie de pensione reservata ad favorem pauperis nepotis studii operam dantis, et dec. 386, num. 3, part. V, dec. 94, num. 6, part. 6; Monacell., part. II, tit. 14, formul. 7, num. 5. Et conclusio nostra desumitur clare ex cap. *Nisi essent* 21, De præbend., ubi pensio quadraginta librarum alteri litigantium, eo quod dignitati prioratus cesserit, per indices compromissarios fuit pro *bono pacis et utilitatis* ordinata, eidem per priorem confirmatum annuatim porrigenda, quam etiam Papa toleravit ac confirmavit, ibi: « Nos eam hoc adhibito moderamine toleramus, ut ad præstationem quadraginta librarum non dignitas prioratus, sed persona prioris maneat onerata. Ne forte circa proventus aliqua videatur facta sectio prioratus, ita quod, priore defuncto, successor ipsius ad præstationem quadraginta librarum minime teneatur. » Accedit alius notabilis textus in cap. *De cætero* 5, De transactionibus, ibi: « Si compositio non est juri contraria, non est a loci episcopo, reprobanda, sed census absque episcopali auctoritate, cui præest Ecclesiæ sub hoc prætextu solutus, vitam ejus, qui solverit, non excedit.

(17. Talis autem pensio non potest constitui ab episcopo in certa quota reddituum (puta in dimidia, vel tertia), ne videatur facta sectio beneficii, contra expressam prohibitionem in cap. *Majoribus*, 2, et cap. *Tuæ* 20, De præbend., sed in certa quantitate fructuum seu reddituum. Sic Abbas in *cit.* cap. *De cætero* 5, De transactionibus, n. 2, cum aliis ibi citatis; Fagnan., in *cit.* cap. *Nisi essent* 21, De præbend., n. 37, cum aliis ibi adductis; Reiffenstuel, *loc. cit.*, tit. 12, n. 98; card. de Luca, *De pensionibus*, disc. 40, n. 2, et discurs. 41, n. 12, et alii passim.

(18. Justæ causæ, propter quas potest episcopus pensionem in certa quantitate reddituum imponere personæ beneficiatæ ad ejus solam vitam duraturam, sunt pro bono pacis, pro aliqua lite componenda, pro studio aliqujus scholaris pauperis, pro utilitate Ecclesiæ, pro pauperibus et egenis, pro beneficiis, pro usu pio, pro renuntiantibus ex

causa renuntiationis loco alimentorum in quantitate moderata et non ex pacto partium. Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, part. III, cit. allegat. 85, n. 11, et lib. III *Jur. eccles. univers.*, cap. 11, n. 56, cum aliis ibi citatis; card. de Luca, *De pensionibus*, disc. 49, n. 3, et alii passim, teste Barbosa, *loc. cit.*

(19. Justa causa, ut episcopus reservet pensionem, est quoque amor, quo ille suum ex fratre nepotem prosequitur, vel ut commodius sacræ theologiæ et sacris canonibus, seu sacræ Scripturæ operam dare possit. Barbosa, *cit.*, lib. III *Jur. eccles. univers.*, cap. 11, num. 57, ad textum in cap. *Dilectio* 25, De præbend., ubi, ipso teste, id notant doctores, et expresse Rota, part. II, recentior., dec. 166, num. 4; quam citat et sequitur etiam card. de Luca, *De pensionibus*, disc. 40, n. 3; Rebuff., *De pacific. possess.*, num. 23, et alii. Justam similitudinem causam reputat eadem Rota, in una *Meliten. canonicatus*, 9 Martii 1596, *coram card. Millino* impressa per Marchesan., *De commissionibus*, part. I, § 1, pag. 611, quia ille, ad cujus favorem episcopus pensionem imposuerat, originarius Melitensis erat, et in urbe sacris litteris operam dabat, quæ causa respicit utilitatem, non solum illius particularis ecclesiæ, sed etiam universalis, quæ ad suum regimen viris litteratis maxime indiget, cum ab ipsis regatur et sustentatur, cap. *Super specula*, De præbend. cap. *Cum ex eo*, De election. in 6, cum similibus, et notant doctores communiter cum Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, part. II, allegat. 46, num. 1 et seq.

(20. Episcopus non potest propter prædictas causas beneficio imponere pensionem transmissibilem ad successorem, seu ad vitam ipsius pensionarii, ita ut post mortem beneficiarii transeat onus pensionis præstandæ ad successorem ipsius in beneficio. Card. de Luca, *De pensionibus*, disc. 40, num. 4; Navarr., consil. 8, num. 9, *De jurepatronat.*, et consil. 43, num. 4, *De Simonia*; Flamin. Parisius, *De confidentiis beneficiis*, q. 28, num. 120; Azorius, part. II, lib. VIII, c. 6, quæst. 11; Lessius, lib. II *De justit. et jur.*, cap. 32, num. 206; Sanchez, lib. VIII in *Decalog.*, cap. 29, num. 99; Reiffenstuel, lib. III *Decretal.*, tit. 12, num. 92; Fagnan., in *cit.* cap. *Nisi essent* 21, num. 40 et seq., De præbend., ubi ex professo, ac fusissime hanc sententiam propugnat et multipliciter probat, scilicet episcopum ordinaria sua potestate non posse pensionem imponere transmissibilem ad successores in beneficio. Et ratio hujus nostræ conclusionis desumitur clare ex *cit.* cap. *Nisi essent* 21, De præbend., ubi Innocentius III Papa expresse decernit, quod pensio pro bono pacis ex jussione judicum delegatorum super prioratu constituta, non debeat vitam ejus, qui solverit, excedere, neque successorem ad ejus præstationem ullo modo obligari, ne forte circa proventus ipsius prioratus aliqua videatur facta sectio illius explicitis verbis adductis *supra* num. 16.